

— «Ζητείται νεάνις ωραία καὶ ἀνεπτυγμένη, ἵνα συντροφεύσῃ κύριον τινὰ μόνον. Ν' ἀποσταλῶσι φωτογραφίαι, κτλ.»,»

Δὲν θὰ παρέλθωσι τρεῖς ἡμέραι καὶ θὰ λάβετε φωτογραφίας κατὰ δωδεκάδας, καὶ δὲν θὰ ἔχετε εἰμὴ τὴν δυσκολίαν τῆς ἐκλογῆς.

Ὡς βλέπετε, ἡ τετάρτη σελὶς δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς πολλά... δύναται καὶ ν' ἀνικαταστήσῃ τὸ βιβλίον ἐκεῖνο, ὅπερ ἐχρησίμευσε τόσον εἰς τὸν Παῦλον καὶ εἰς τὴν Φραγκίσκαν...

Τὸ πᾶν ἐξαρθᾶται ἐκ τῆς καλῆς χρήσεως αὐτῆς...

Ὁ Najac καὶ ὁ Hennequin συνέθεσαν, ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ωραιότατον κῶμον. «Ταχυδρομεῖον εἰς τὴν τετάρτην σελίδα...»

Δὲν ἐξήντησα ἀκόμη τὸ θέμα μου, ἀλλ' ἀναγκάζομαι ν' ἀναβάλω τὴν συνέχειαν αὐτοῦ εἰς τὸν προσεχῆ ἀριθμὸν.

5

Ο ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΣ

Δράμα εἰς μίαν πρᾶξιν

(Ἐκ τῶν τοῦ Ἑρρίστου Δωδὲ)

Πρόσωπα

ΙΑΚΩΒΟΣ. — 50 ἐτῶν.

ΜΑΡΘΑ, σύζυγός του. — 28 ἐτῶν.

ΟΡΛΑΝΔΟΣ. — 26 ἐτῶν.

ΙΩΣΗΦ, ὑπηρέτης.

(Οἰκία ἐν χωρίῳ, οὐχὶ μακρὰν πεδίου μάχης. Αἰθουσα διεσκευασμένη μετὰ τινος κομψότητος. Εἰς ἀπόστασιν μιλίων τινων ἀντηχοῦσι τὰ τηλεβόλα. Πλησιάζει ἡ νύξ).

ΣΚΗΝΗ Α'.

(Ἡ Μάρθα, ὀρθία παρὰ τῷ παραθύρῳ. Ὁ Ἰάκωβος εἰσέρχεται ἐκ τῆς θύρας τοῦ βάθους).

ΜΑΡΘΑ. Λοιπὸν; Τί νέα, Ἰάκωβε;

ΙΑΚΩΒΟΣ. Τίποτε! Ἀλλὰ μάχονται δύο λεύγας μακρὰν ἀπ' ἐδῶ, καὶ περικυκλούμεθα πανταχόθεν.

ΜΑΡΘΑ. Περικυκλούμεθα;

ΙΑΚΩΒΟΣ. Ὁ ἐχθρὸς ἐνεκατεστάθη εἰς τὸ χωρίον· πρὸ ὀλίγου δὲ ἐτουρέκισε δύο ἀπεσταλμένους μας ὡς κατασκόπους.

ΜΑΡΘΑ. Σὲ ἱκετεύω, Ἰάκωβε, μὴ ἐξέλθῃς.... Μία δυστυχία συμβαίνει τόσον εὐκολα!

ΙΑΚΩΒΟΣ (τείνων τὸ οὖς). Καὶ τὸ τηλεβόλον δὲν σιωπᾷ!...

ΜΑΡΘΑ. Πόσον αἶμα, θεέ μου! Δυστυχεῖς στρατιῶται!

ΙΑΚΩΒΟΣ. Εἶνε ὀλιγώτερον ἀξιολύπητοι ἀπὸ ἡμᾶς. Πολεμοῦν διὰ τὴν πατρίδα, κάμνουν τὸ κα-

θῆκόν των, τὸ καθῆκον πάντων. Ἐνίοτε. Μάρθα, ἀργίζομαι καὶ κατὰ σοῦ....

ΜΑΡΘΑ. Κατ' ἐμοῦ;

ΙΑΚΩΒΟΣ. Ναι, διότι, ἐὰν δὲν ἦσο σύ, θὰ ἤμην καὶ ἐγὼ ἐκεῖ κάτω, μετὰ τὸ τουφέκι εἰς χεῖρας, κατὰ τῶν ἐχθρῶν.

ΜΑΡΘΑ. Ἐγὼ δὲ τί θὰ ἐγινόμην;

ΙΑΚΩΒΟΣ. Θὰ μ' ἐπερίμενες ἐδῶ.

ΜΑΡΘΑ. Καὶ ἂν δὲν ἐπέστρεφες! Ἡ ἐὰν σ' ἐπανέφερον πληγωμένον ἢ νεκρόν;... Ἀλλως τε, δὲν εἶσαι στρατιώτης.

ΙΑΚΩΒΟΣ. ὦ! Μάρθα! Στρατιώτης ἢ οὐ, αὕτη εἶνε ἡ ὥρα καθ' ἣν πάντες ὀφείλουν νὰ εἶνε διὰ τὴν πατρίδα των.

ΜΑΡΘΑ. Ναι, οἱ νέοι, οἱ ἰσχυροὶ... ἀλλὰ, εἰς τὴν ἡλικίαν σου!

ΙΑΚΩΒΟΣ. Πῶς! Εἰς τὴν ἡλικίαν μου; Μήπως εἰς τὰ πενήντα ἔτη εἶνέ τις γέρον; (Φέρων ζωηρῶς τὴν δεξιὰν ἐπὶ τῆς καρδίας), Ἀχ!

ΜΑΡΘΑ. Βλέπεις;... Ὑποφέρεις ἐκ τῆς συγκινήσεως, καὶ θέλεις νὰ πολεμήσῃς!...

ΙΑΚΩΒΟΣ (ἀπωθὼν αὐτὴν γλυκέως). Δὲν εἶνε τίποτε.

ΜΑΡΘΑ. Ἐχεις ἀνάγκην ἀναπαύσεως, ἡσυχίας, ἀναπαυτικῆς ζωῆς... Διὰ τοῦτο ἤθελον ν' ἀναχωρήσωμεν ὅτε ἦτο ἀκόμη καιρὸς...

ΙΑΚΩΒΟΣ. Ν' ἀναχωρήσωμεν!... Καὶ ἡδυνάμην;... Δὲν σοὶ ἀρκεῖ λοιπὸν ὅτι μ' ἔκαμες νὰ παραιτηθῶ τῶν σχεδίων μου;

ΜΑΡΘΑ. Ἱπποτικὴ παραρροσύνη, ἀλλὰ παραρροσύνη Ἐπρόκειτο νὰ διοργανώσῃς σῶμα ἐθελοντῶν, νὰ ριφθῇς εἰς τὰ δάση καὶ νὰ πολεμήσῃς... Δὲν τὸ ἐπέτρεψα, καὶ ἔκαμα καλὰ.... Δὲν θὰ ἀντιῆχες οὔτε ὀκτὼ ἡμέρας εἰς τοιαύτην ζωὴν... Αἱ μακραὶ πορεῖαι, τὸ ψῦχος, ἡ πείνα θὰ σ' ἐφόνευον... Ἐὰν δὲ τὰ βάσανα θὰ ἐφείδοντο τῆς ζωῆς σου, δὲν θὰ ἐφείδετο ἐπίσης καὶ ὁ ἐχθρὸς... Ἰάκωβε, μὴ ἔσο ὠργισμένος κατ' ἐμοῦ δι' ὅσα μοι ἐνέπνευσεν ἡ πρὸς σὲ ἀγάπη μου... Δὲν παρημέλησα ὅμως τὸ καθῆκόν μου, οὔτε σὺ τὸ ἰδικόν σου... Ἡ ὑπόληψίς σου μοὶ εἶνε προσφιλες ὅσῳ καὶ ἡ ζωὴ σου, καὶ δὲν ἤθελον βεβαίως ὅπως ἡμέραν τινα ἐκεῖνοι, οἵτινες σὲ ἀγαποῦν καὶ σ' ἐκτιμοῦν, σὲ κατηγορήσωσι διότι ἔπραξες κακὰ καὶ σὲ δεῖξωσι διὰ τοῦ δακτύλου. Ἡ ἡλικία σου καὶ ἡ φιλάσθενος ὑγεία σου σ' ἐκράτησαν ἐδῶ, ἀλλὰ δὲν ἐδείχθης ἐγωῖστος, δὲν παρέστης ἀδιάφορος εἰς τὰς θλίψεις τῆς πατρίδος σου· ἡ δὲ οἰκία σου αὕτη πλήρης πληγωμένων, καὶ αἱ φροντίδες τὰς ὁποίας ἐπιδαψιλεύεις αὐτοῖς, θὰ ἐμιλήσωσι δυνατὰ περὶ τοῦ πατριωτισμοῦ σου, ἐάν τις ἐτόλμα ν' ἀμφισβητήσῃ περὶ αὐτοῦ. Μὴ δὲν ἔχω δίκαιον;

ΙΑΚΩΒΟΣ. Ἀφ' οὗ τὸ λέγεις σὺ, οὐδεμίαν πλὴν αἰσθάνομαι τύψιν συνειδότος.... (παύσις). Δὲν θὰ σιωπήσῃ λοιπὸν, τὸ κατηραμένον τοῦτο τηλεβόλον; ὦ! πῶς ἤθελον νὰ μάθω τί συμβαίνει! Ἀρκεῖ ἡ μάχη νὰ μὴ γίνῃ εἰς τὸ μέρος τοῦτο...

ΜΑΡΘΑ. Τί ἔχεις νὰ φοβῆσαι; Ἡ οἰκία μας,

μεταβληθεῖσα εἰς νοσοκομεῖον, εἶνε οὐδέτερον ἔδαφος, τὸ ὁποῖον πάντες θά σεβασθοῦν.

ΙΑΚΩΒΟΣ. Τίς εἰξεύρει!... Νικητὴς ἢ φεύγων. ὁ στρατιώτης ὅστις ἐπιστρέφει ἐκ τῆς μάχης καὶ τοῦ ὁποῖου αἱ χεῖρες εἶνε ἀκόμη μαύραι ἀπὸ τὴν πυρίτιδα ἢ κόκκιναι ἀπὸ τὸ αἷμα, δὲν αἰσθάνεται εὐκόλως τὴν εὐπλαγχνίαν, καί, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐάν μὲν κροῖνῃ, πυρπολεῖ... ἐάν δὲ πεινᾷ λεηλατεῖ... Εἶνε ὁ πόλεμος!

ΜΑΡΘΑ. Θὰ διαφύγωμεν τοὺς κινδύνους τούτους. Καὶ θὰ εἶνε ἀπλὴ δικαιοσύνη... Μὴ δὲν εἰχομεν καὶ ἡμεῖς τὸ μέρος μας τῶν θλίψεων καὶ τῶν ἡθικῶν δυστυχημάτων! Ἡ ἄγνοια ἐν ἡ διατελοῦμεν τῶν συμβαινόντων, τὸ θέαμα τόσων δυστυχιῶν, ἢ ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τόσα προσφιλῆ ὄντα...

ΙΑΚΩΒΟΣ (σκεπτικῶς). Εἶνε ἀληθές...

ΜΑΡΘΑ. Καὶ ἔπειτα, ἡ θέα τῶν πληγωμένων ἐκείνων!... Πρὸ ὀλίγου μετέβην εἰς τὸ θερμοκήπιον διὰ νὰ φέρω ξαντὰ καὶ ταινίας εἰς τὸν ἱατρὸν. Ἦσαν ἐκεῖ τριάκοντα περίπου πληγωμένοι, ἐξηπλωμένοι ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου, ἐπὶ τῶν στρωμάτων καὶ τοῦ ἀχύρου, ἐσχισμένοι τὰς ἐσθῆτας, ρυπαροὶ ἐκ τῆς λάσπης, αἱματωμένοι τὸ πρόσωπον. ἔλολύζοντες... Τί λυπηρὰ σκηνή!

ΙΑΚΩΒΟΣ. Δὲν ἔμεινες, βεβαίως;

ΜΑΡΘΑ. Ὁ ἱατρὸς δὲν ἤξευρε πλέον τί νὰ κάμῃ. Ὁ ἓνας τὸν ἐφώναζεν ἀπ' ἐδῶ, ὁ ἄλλος ἀπ' ἐκεῖ... Ἐπρόκειτο δὲ νὰ κάμῃ σπουδαίαν ἐγχείρησιν... Τὸν ἐβοήθησα.

ΙΑΚΩΒΟΣ (συγκεκίνημένος). Ἀγαπητὴ μου!...

ΜΑΡΘΑ. Ὁ πάσχων ἦτο νεανίας δεκαοκτὼ μόλις ἐτῶν, παιδίον σχεδόν. Ὅτε ὁ ἱατρὸς τὸν ἐπλησίασεν, ὁ πληγωμένος μὲ εἶδεν.... Ἐγνώριζεν ἤδη τὴν τύχην του... Ὁ πυρετὸς καὶ ὁ φόβος εἶχον διαστείλῃ τὰς κόρας τῶν ὀφθαλμῶν του... ὅταν μὲ εἶδε, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἔγειναν ἀκόμη μεγαλειότεροι. — Θὰ σὰς ἀποκοιμήσω, φίλε μου. τῷ εἶπεν ὁ ἱατρὸς, καὶ οὕτω δὲν θὰ ὑποφέρετε διόλου. Τὸ νῆμα ἀνῆλθεν εἰς τὸ ὠχρὸν μέτωπον τοῦ δυστυχικοῦ, ὥσπερ δὲ ἡ παρουσία μου ἐξήγερε τὴν φιλοτιμίαν του, ἀνέκραξε: — Νὰ μὲ ἀποκοιμήσῃτε; Οὐδέποτε! Θέλω νὰ ἰδῶ πῶς θὰ κάμῃτε. Ἡ ἐγχείρησις δὲν ὑπῆρξε μακρά, ὅτε ὅμως ἐτελείωσεν, ὁ δυστυχὴς ἦτο ἐξηντλημένος. — Ζήτω ἡ Γαλλία! ἀνέκραξε καὶ ἐλειποθύμησεν.

ΙΑΚΩΒΟΣ. Ἐγὼ μὲν μεγαλητέραν δύναμιν ἀφ' ὅσῃν ὑπέθετον.

ΜΑΡΘΑ. ὦ! ἂν εἶχες καὶ σὺ ὅσῃν ἐγὼ, δὲν θὰ σ' ἐβλεπον τόσον τεθλιμμένον.

ΙΑΚΩΒΟΣ. Καὶ πῶς νὰ μὴ εἶμαι τεθλιμμένος; Ἡ πατρις κινδυνεύει! ἡττάται!

ΜΑΡΘΑ. Ὅχι, ὄχι, ἡ θλίψις, περὶ τῆς ὁποίας σοὶ ὁμιλῶ, ἔχει ἄλλην αἰτίαν...

ΙΑΚΩΒΟΣ. Τί λέγεις, Μάρθα;

ΜΑΡΘΑ. Τὴν ἀλήθειαν.

ΙΑΚΩΒΟΣ. Ἀπατάσαι.

ΜΑΡΘΑ. Ἰάκωβε, σὺ ἔχεις ἓνα μυστικόν. Δὲν εἶνε σήμερον ποῦ τὸ ἐννοῶ. Τὸ ἐνόησα πρὸ ἐνὸς ἔτους,

πρὶν ἀρχίσῃ ὁ πόλεμος. Δὲν ἀγαπᾷς πλέον τὴν μικράν σου Μάρθαν;

ΙΑΚΩΒΟΣ. Δὲν σ' ἀγαπῶ πλέον;... Καὶ διατί νὰ μὴ σὲ ἀγαπῶ;... Μὴ δὲν εἶσαι ἡ ζωὴ μου; Δὲν μοὶ ὀφείλεις τὰ πάντα; Δὲν σ' ἔσωσα, ὄρφανὴν καὶ ἀσθενῆ ἀπὸ τὸν θάνατον; Δὲν ὑπῆρξα διδάσκαλός σου καὶ πατήρ; Δὲν σὲ περιέβαλα δι' ἀνέσεως καὶ ὑπολήψεως, δίδων σοὶ τὸ ὄνομά μου καὶ τὰ πλούτη μου; Δὲν σὲ κατέστησα εὐτυχῆ δι' ὅλης τῆς ἀγάπης τῆς ψυχῆς μου;... Δὲν σ' ἀγαπῶ!... Εἰπέ καλλιτέρον ὅτι σ' ἀγαπῶ παραπολύ!...

ΜΑΡΘΑ. ὦ! τοῦτο δὲν θὰ τὸ εἶπω ποτέ, Ἰάκωβε μου!

ΙΑΚΩΒΟΣ. Σὲ ἀγαπῶ ὅπως ὁ καλλιτέχνης ἀγαπᾷ τὸ ἔργον του, καὶ ὅτε, πρὸ δέκα ἡδὲ ἐτῶν, καίτοι μεγάλη ὑπῆρχε μεταξὺ ἡμῶν διαφορὰ ἡλικίας, ἐδέχθης νὰ θέσῃς τὴν χεῖρά σου ἐντὸς τῆς ἰδικῆς μου, διὰ νὰ πληρώσῃς, ὡς ἔλεγες, διὰ τοῦ δώρου τοῦ ἑαυτοῦ σου, τὰς φροντίδας, δι' ὧν περιέβαλα τὴν παιδικὴν σου ἡλικίαν, μοὶ ἐνέπνευσες φλογερὸν καὶ ἀληθὲς ἔρωτα, ὁ ὁποῖος δὲν θὰ σβεσθῇ εἰμὶ μετὰ τῆς ζωῆς μου.

ΜΑΡΘΑ. Ἀλλὰ, τότε, ἀφ' οὗ καὶ ἐγὼ σὲ ἀγαπῶ, ποία εἶνε λοιπὸν ἡ αἰτία τῆς θλίψεώς σου; Ἐγὼ τί νὰ μ' ἐπιπλήξῃς;

ΙΑΚΩΒΟΣ (ἀνασκιρτών). Νὰ σ' ἐπιπλήξω! Διατί Μάρθα, τοιαύτην ἐρώτησιν;

ΜΑΡΘΑ (τεταραγμένη). Ζητῶ...

ΙΑΚΩΒΟΣ (σοβαρῶς). Ἐγὼ δὲν ζητῶ. ἐάν εἶμαι λυπημένος, τὰ γεγονότα, ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ζῶμεν, ἐξηγοῦσι τὴν θλίψιν μου...

ΜΑΡΘΑ. Τὸ καταλαμβάνω· ἀλλὰ μὲ βεβαίως, ὅτι αὕτη εἶνε ἡ μόνη αἰτία;

ΙΑΚΩΒΟΣ. Σοὶ τὸ βεβαίω.

ΜΑΡΘΑ. Καὶ ὅτι μὲ ἀγαπᾷς πάντοτε;

ΙΑΚΩΒΟΣ. Ὅτι σὲ ἀγαπῶ πάντοτε.

ΜΑΡΘΑ (κατ' ἰδίαν). Δὲν θὰ μάθω τίποτε. (Θεωρεῖ ἐκ τοῦ πρὸς ἀριστερὰν παραθύρου) Θεέ μου!

ΙΑΚΩΒΟΣ. Τί συμβαίνει;... Πάλιν πληγωμένοι;... Δυστυχεῖς νέοι!

ΜΑΡΘΑ. Τρέχω νὰ τοὺς παραλάβω.

ΙΑΚΩΒΟΣ. Πήγαινε, φιλότατη μου· ἔρχομαι ἀμέσως. (Ἡ Μάρθα ἐξέρχεται).

(ἀκολουθεῖ)

ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΒΑΡΒΑΡΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Ὁ Παινιεύς λέγει πού, ὅτι «Ὁ βούλεται ἔκαστος καὶ οἶσται, τὰ δὲ σφάλματα πολλάκις οὐχ οὕτω πέφυκε». Πάμπολλα παραδείγματα καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ ἐκ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου ἐπικυροῦσι τὴν μεγάλην ταύτην ἀλήθειαν. Ἐν δὲ, ἰξιολογώτατον, παρέχει ἡμῖν ὁ φιλόπινος βιβλιοδότης κ. Σάθας, πειρώμενος ἐν δυοὶ προλόγοις, ἐν τῷ τοῦ Α' καὶ ἐν τῷ τοῦ Ζ' τόμου τῶν Μνημείων τῆς Ἑλλην. Ἱστο-